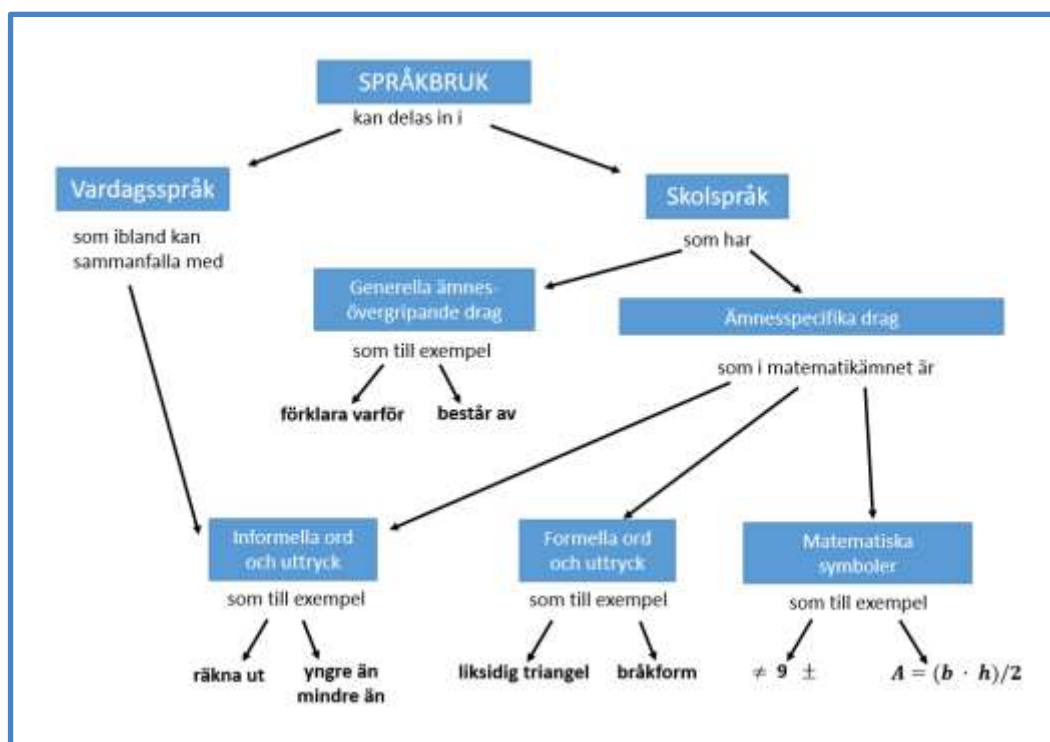

Läsa och förstå

Sara Ramsfeldt och Lisa Österling, Stockholms universitet

Figur 1

Språkkarta

Kommentar. Språkkartan framtagen av Kindenberg och Ramsfeldt.

Språkkartan (Figur 1) visar hur allmänt språkbruk kan delas upp i vardagsspråk och skolspråk. Skolspråket kan man sedan se som uppbyggt av generella språkliga drag och specifika drag i respektive ämne. I matematikspråket finns sedan ämneskaraktäristiska delar. Eleverna behöver utveckla förståelse inom alla delarna av matematikspråket. Alla elever har nytta av att studera matematiska texter tillsammans med sin lärare. Det kan få stor betydelse för språkutvecklingen i matematik.

Här följer förslag på hur du kan läsa matematiktexter tillsammans med dina elever.

Uttala symboler

1. Identifiera symboler som förekommer i texten, till exempel: = + < % $\approx$ $\pm$.
2. Berätta hur de uttalas och vad de betyder.
3. Låt sedan elever som är trygga med det stafettläsa texten högt. Att stafettläsa innebär att en i taget läser. När den som läser tystnar tar en annan frivillig elev vid.
4. Var beredd att hjälpa eleverna att uttala nya ord och symboler.

Dialogisk läsning

1. Läs texten högt. Eleverna följer med och stryker under ställen i texten som är viktiga, som är svåra eller som är konstiga.
2. Be eleverna skriva av något eller några av sina understrukna textstycken. Sedan skriver de en förklaring till varför de strök under just det. Förklaringen kan handla om vad de tycker är svårt, eller varför de tycker att något är viktigt.
3. Efteråt arbetar eleverna i liten grupp (2–4 elever) med att diskutera varandras funderingar. Gruppens uppgift är att till slut kunna berätta vad texten innebär.
4. Avsluta med en gemensam uppföljning där grupperna får berätta vad texten innebär. Om det fortfarande råder några oklarheter så kan ni reda ut dem gemensamt. Till slut är det bara att repetera vad som är viktigt i texten.

Denna övning kan med fördel även göras muntligt, då får läraren läsa och be eleverna tala om vad som är viktigt, svårt eller konstigt. Eleverna kan även muntligt förklara för varandra varför de tycker som de gör, och hjälpas åt att berätta vad texten innebär.

Frågor till texten

Förbered frågor till varje stycke i texten. Här ger vi förslag på några olika sorters frågor.

- a. Sonderande frågor: Vilket är det viktigaste ordet i stycket?
- b. Kontrollerande frågor: Stämmer det att...?
- c. Kontrasterande frågor: Kan ni ge ett exempel som inte är...?
- d. Exemplifierande frågor: Vad skulle det kunna vara?
- e. Sammanfattande frågor: Berätta med dina ord, vad handlade det om?